

ROMÂNIA
Ministerul Afacerilor Externe

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

CONFERINȚA PRIVIND PROBLEMATICA RESTITURII PROPRIETĂȚILOR ȘI A ACORDĂRII COMPENSAȚIILOR BĂNEȘTI DIN PERSPECTIVA JURISPRUDENȚEI CEDO

**organizată cu sprijinul financiar al Human Rights Trust Fund prin programul
„Înlăturarea obstacolelor în executarea hotărârilor judecătorești interne/Asigurarea
implementării eficiente a hotărârilor judecătorești interne”**

București, Hotel Howard Johnson,
Calea Dorobanților, nr. 5-7, București, sectorul 1, 010551 România

Notă de informare

Informații generale

Începând din anii 1990, restituirea proprietăților sau, după caz, acordarea de compensații pentru proprietățile preluate de stat în timpul regimului comunist a constituit o problemă care a preocupat o serie de state membre ale Consiliului Europei.

Multe dintre aceste state au căutat remedii pentru foștii proprietari, constând, fie în restituirea proprietăților, fie în acordarea de compensații bănești. Deciziile cu privire la aceste măsuri și întinderea lor au variat de la un stat la altul, conturându-se diferențe semnificative în formele de compensație adoptate de fiecare stat în parte.

Statele se bucură de o marjă de apreciere în determinarea întinderii măsurilor de restituire a proprietăților și a condițiilor care trebuie îndeplinite pentru ca o proprietate să fie restituită sau să fie plătite compensații corespunzătoare acesteia. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (“Curtea Europeană”) a statuat că, prin Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (“Convenția Europeană”) nu se impune statelor nicio obligație generală de restituire a proprietăților care au fost preluate de stat înainte de ratificarea Convenției. Cu toate acestea, statele contractante care aleg să inițieze procesul de restituire după ratificarea Convenției, sunt obligate să acționeze într-un mod compatibil cu cerințele Convenției.

Dificultățile inerente ale unui proces atât de amplu au determinat supraîncărcarea Curții Europene. Numărul crescând de hotărâri pronunțate împotriva unora dintre statele contractante prin care se constată deficiențe în mecanismul de restituire sau de acordare de compensații a

constituit o nouă provocare pentru Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, căruia îi revine, potrivit Convenției, sarcina de a supraveghea executarea hotărârilor Curții Europene.

În ce privește situația României, începând cu anul 2004, Curtea Europeană a pronunțat aproximativ 240 de hotărâri în cauze privind restituirea proprietăților. Executarea acestor hotărâri este supravegheată de Comitetul Miniștrilor în cadrul grupului de cauze *Străin și alții și Sabin Popescu*. În toate aceste cauze, Curtea Europeană a identificat disfuncționalități în mecanismul restituirii proprietăților și al acordării de despăgubiri. În hotărâri mai recente, aceste disfuncționalități au fost calificate ca fiind "sistemice" și s-a constatat că ele constituie o problemă recurentă în România, în ciuda măsurilor adoptate de autoritățile române pentru a se conforma hotărârilor anterioare ale Curții. Aproximativ 2.000 de astfel de cauze sunt în prezent pendinte pe rolul Curții Europene.

În acest context, Curtea Europeană a aplicat procedura hotărârii pilot în cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*³ (hotărârea din 12.10.2010, definitivă la 12.01.2011). Deși a recunoscut complexitatea problemelor cu care autoritățile române se confruntă, Curtea a hotărât că se impune implementarea unor măsuri apte să asigure un remediu adecvat pentru persoanele afectate de legile de restituire, în termen de 18 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii (și anume până la data de 12 iulie 2012). Autorităților române le revine, așadar, obligația ca, sub supravegherea Comitetului Miniștrilor, să implementeze măsurile adecvate în acest domeniu, știut fiind faptul că o parte dintre aceste măsuri au fost deja stabilite printr-un plan de acțiune care a fost prezentat Comitetului Miniștrilor în februarie 2010.

Pe lângă numeroasele hotărâri pronunțate împotriva României, Curtea Europeană a adoptat și o serie de hotărâri împotriva Albaniei, care privesc neexecutarea hotărârilor judecătorești și a deciziilor administrative definitive prin care s-au recunoscut drepturile reclamanților la restituirea proprietăților sau plata unor compensații pentru acestea. În cauzele *Driza* și *Ramadhi*, Curtea Europeană a statuat că autoritățile albaneze trebuie, între altele: să desemneze un organ competent; să stabilească regulile de procedură; să asigure respectarea acestor reguli în practică; și să înlăture toate obstacolele din calea acordării compensațiilor în temeiul Legii Proprietății, prin adoptarea măsurilor legislative, administrative și bugetare necesare. Aceste măsuri trebuie să includă elaborarea unor hărți pentru evaluarea proprietăților și desemnarea unui fond adecvat. Supravegherea executării acestor hotărâri este îndeplinită de Comitetul Miniștrilor în cadrul grupului de cauze *Driza*.

Masă rotundă: sesiuni plenare și sesiuni tematice

Această masă rotundă are ca scop inițierea unui forum de dezbateri în care statele participante să-și împărtășească experiențele din domeniul restituirii proprietăților și al acordării de compensații, precum și pentru a depăși dificultățile apărute în executarea hotărârilor Curții Europene. Printre statele participante, unele au finalizat cu succes procesul de restituire sau compensare, pentru altele, acest proces este în curs de desfășurare, iar unele state încă nu au adoptat o legislație în domeniul restituirii proprietăților și al acordării de compensații. Astfel, experiențele trecute sau în curs de desfășurare ale unora dintre statele participante pot fi un izvor de inspirație pentru celelalte.

În prima parte a conferinței, participanții la nivel înalt vor face schimb de experiență cu privire la procesele naționale de restituire a proprietăților sau compensare pentru acestea. Este de dorit ca această sesiune să dezvăluie exemple de bune practici în această materie. A doua parte a conferinței va consta în două workshop-uri paralele, care se vor concentra asupra celor mai importante provocări întâlnite în procesul de executare a hotărârilor Curții Europene.

Pe parcursul primului workshop, prezentările și discuțiile ce vor urma vor viza bunele practici și dificultățile întâlnite în procesul legislativ din domeniul restituirii proprietăților și al acordării de compensații.

Pe parcursul celui de-al doilea workshop, prezentările și discuțiile subsecvente vor viza bunele practici și dificultățile întâlnite în procesul de implementare a legislației relevante.

La finalul celor două workshop-uri, participanții se vor reuni într-o sesiune plenară pentru a crea concluziile mesei rotunde.
